



## Élelmiszerhulladék: helyzetkép és lehetőségek

**Dr. Kasza Gyula**

*programvezető*

*Maradék nélkül program*

*Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal*

**Házon kívül is maradék nélkül: a kereskedelmi vendéglátás  
és szállodai étkeztetés fenntarthatósági vonatkozásai**

Budapest, 2024. március 5.

# Globális becslés

Az összes megtermelt élelmiszer  
harmada kárba vész =  
**1,3 milliárd tonna veszteség**

A már fogyasztásra előkészített  
élelmiszerek 17%-a szemétbe kerül a  
kiskereskedelmi, vendéglátó és háztartási  
szektorban. Ennek megoszlása:

- 61% háztartásokban
- 26% vendéglátásban
- 13% kiskereskedelemben



**931 millió tonna/év**

# CO<sub>2</sub> kibocsátás

**Az összes globális ÜHG kibocsátás 8-10%-a az élelmiszer-hulladékokból ered**



Kína

USA



Élelmiszer-pazarlás

India



Oroszország

GT=gigatonna

# ENSZ – FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK:

## Kiemelt szerepet kap az élelmiszerhulladékok kérdése



SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

17 GOALS TO TRANSFORM OUR WORLD



A **12.3-as célkitűzés** alapján a 2020-as bázishoz képest 2030-ig a felére lenne szükséges csökkenteni a háztartások és a kiskereskedelem szintjén jelentkező élelmiszerhulladékok mennyiségét, és a többi szektorban is csökkentés lenne kívánatos.

Az EU 2023. július 5-én kiadott, jogi kötelezettséget tartalmazó célértékei 30%-os csökkentést tűznek ki 2030-ig a kiskereskedelem és a fogyasztás (vendéglátás, étkeztetés, háztartások) során keletkező egy főre vetített élelmiszerhulladék összesített mennyiségében, illetve 10%-os csökkentést az élelmiszerfeldolgozás ágazatban. A csökkentési célkitűzéseket minden tagállamnak egyénileg kell teljesítenie.

## Jogi háttér az Európai Unióban:

### Élelmiszerhulladékok mérése, csökkentése és kötelező tagállami adatszolgáltatás

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) **2018/851** irányelve a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról

A Bizottság **2019/1597** felhatalmazáson alapuló határozata a 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az élelmiszer-hulladék szintjének **egységes mérésére vonatkozó közös módszertan** és minimális minőségi követelmények tekintetében történő kiegészítéséről

A Bizottság **2019/2000** végrehajtási határozata a 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel összhangban az élelmiszer-hulladéokra vonatkozó adatok jelentéséhez és a minőség-ellenőrzési jelentés benyújtásához **használandó formátum** megállapításáról

**A tagállamoknak 2020-tól kötelező az élelmiszerhulladék-mérés, 2022-től pedig kötelező az évenkénti jelentés az EU felé.**

**Kötelező továbbá nemzeti élelmiszerpazarlás-csökkentési programot működtetni, hazánkban ez a Maradék nélkül program.**

# 1 | MEGELŐZÉS



## 2 | RÁSZORULÓK ÉLELMEZÉSE



## 3 | TÁRSÁLLATOK ÉLELMEZÉSE



## 4 | IPARI FELHASZNÁLÁS, KOMPOSZTÁLÁS



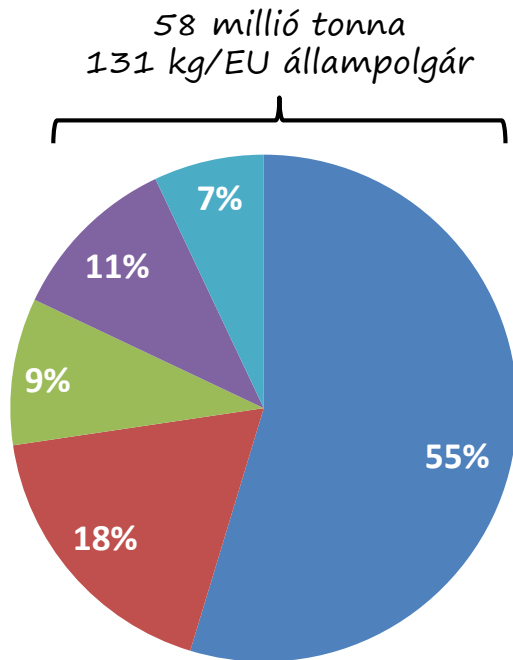
## 5 | HULLADÉK- LERAKÁS



A hulladékhierarchia sorba állítja a hulladékok kezelésének lehetséges módzatait, a környezeti hasznosság szempontjából.

A legelső lépcsőfok, a megelőzés a legkedvezőbb, és minden következő lépcsőfok egy kicsit rosszabb megoldást testesít meg, mint az előző.

# EURÓPAI ADATOK 2022



- Háztartások
- Feldolgozás
- Vendéglátás
- Termelés
- Kereskedelem

**31,3 millió tonna**  
EU háztartások átlaga:  
70 kg/fő/év



EUROSTAT, 2022

## Eurostat 2021-es élelmiszerhulladék adatok – kg/fő/év (2023)

	Teljes	Elsődleges termelés, élelmiszer-előállítás és –feldolgozás	Háztartások	Kiskereskedelem és egyéb kereskedelem, vendéglátás és étkeztetés
<b>EU átlag</b>	<b>131</b>	<b>39</b>	<b>70</b>	<b>22</b>
Ciprus	397	239	71	87
Belgium	262	178	70	14
Dánia	230	114	87	29
Görögország	191	70	87	35
Portugália	181	19	124	37
Málta	154	11	92	52
Írország	150	53	44	52
Hollandia	148	82	48	17
Olaszország	140	21	107	12
Litvánia	139	39	86	14
Ausztria	134	22	83	29
Luxemburg	131	29	73	29
Németország	131	22	78	32
Lettország	130	33	73	24
Franciaország	129	44	60	25
Észtország	128	45	64	19
Finnország	125	38	63	25
Lengyelország	113	38	61	14
Bulgária	103	28	53	23
Szlovákia	99	27	66	5
Magyarország	91	18	65	8
Csehország	91	12	69	10
Spanyolország	90	48	30	12
Svédország	86	7	59	20
Horvátország	71	12	54	5
Szlovénia	68	6	36	26
Norvégia	144	38	75	30



# Mivel foglalkozunk?



Szemléletformáló program

Oktatási Program

Háztartási élelmiszerhulladék felmérés

Fogyasztói kutatások

Tudományos publikációk a kutatási eredményekből

Nemzetközi és hazai együttműködések

Szakpolitikai konzultáció

# A kezdetek és fontos események

2015

- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal: program ötlete és kidolgozása
- Pályázat benyújtása az EU LIFE Programja által meghirdetett kiírásra

2016

- Társfinanszírozás elnyerése az EU LIFE támogatási keretéből
- Szemléletformáló kampány indulása
- Maradék nélkül honlap indulása
- Első háztartási élelmiszerhulladék felmérés

2017

- Maradék nélkül Oktatási Program indulása
- A Maradék nélkül program vált a legfontosabb referenciává a magyar médiában élelmiszerhulladék témakörben

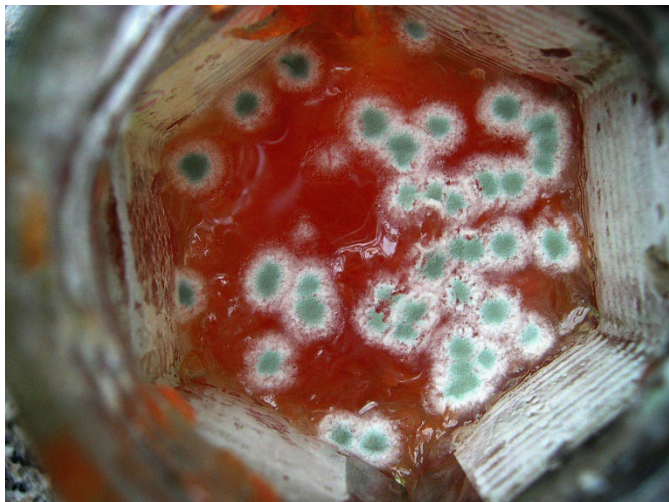
2018

- Nemzetközi láthatóság
- Együttműködés EU-s hatóságokkal és más szervezetekkel
- Meghívást kaptunk az EU LIFE FOOD WASTE Platform Meeting on Food Waste üléseire, hogy képviseljük Magyarországot

2023

- Az EU LIFE Awards 2023. évi versenyén beválasztották a Maradék nélkül programot a legjobb 3 környezetvédelmi projekt közé.
- Az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja nemzetközileg ajánlott jó gyakorlatnak minősítette a Maradék nélkül programot.

# A háztartásokban keletkező élelmiszerhulladék mérése



# Élelmiszerhulladékok megoszlása

■ Elkerülhető ■ Nem elkerülhető ■ Lehetségesen elkerülhető

2022 (508 háztartás)

24,06

31,43

4,37

$\Sigma$   
59,85 kg

2021 (282 háztartás)

25,19

35,72

4,60

65,50 kg

2019 (165 háztartás)

31,96

30,81

2,72

65,49 kg

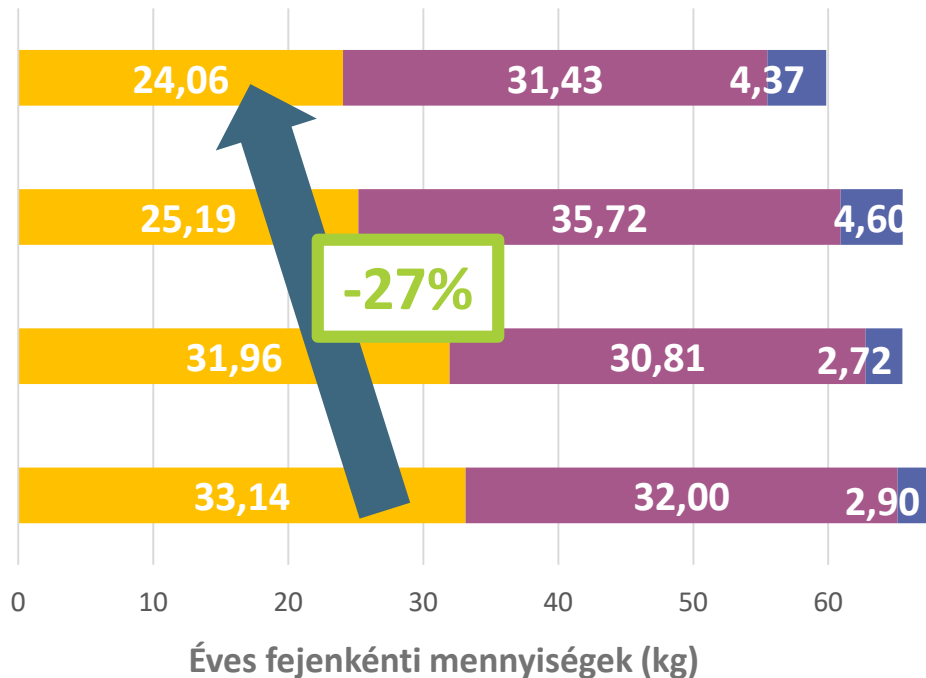
2016 (100 háztartás)

33,14

32,00

2,90

68,04 kg



-27%

# Munkacsoportok:

Az élelmiszerhulladékok keletkezését megelőző jó gyakorlatok összegyűjtése.



Iránymutatás az élelmiszer-  
hulladékok keletkezésének  
megelőzéséhez

*Élelmiszeripar*



nébih



Iránymutatás az élelmiszer-  
hulladékok keletkezésére  
vonatkozóan

*Kereskedelem  
szektor*



nébih



Segédlet az élelmiszer-  
hulladékok keletkezésének  
megelőzéséhez

*Vendéglátás,  
közétkeztetés szektor*



nébih



Útmutató az élelmiszer-  
hulladékok keletkezésének  
megelőzéséhez

*Civil szektor  
Másodszüret*



nébih



### 5.11.3. Képzettség

A dolgozónak megfelelő végzettséggel, képzettséggel, ismeretekkel kell rendelkezni feladatának ellátásához.

Minden munkavállalónak fizikailag és pszichésen is alkalmasnak kell lenni a kijelölt munka elvégzésére.

*A betölthető munkakörök szerint szükséges és elvárható képzettségeket írásos dokumentációban célszerű rögzíteni.*

Közétkeztetést irányító ételmezésvezetőnek lehetőség szerint szakirányú végzettséggel kell rendelkezni.

*(Kapcsolódó fejezet: VII. sz. melléklet: Segédanyag a dolgozók higiéniai képzéséhez)*



**Pazarlást**  
megelőző tipp

Legyen képzési szempont az étel-miszer-pazarlás megelőzése.

**Pontos rendelésvétel**tel, a vendégek visszajelzéseinek figyelembevételével mérsékelhető a visszaküldött maradék mennyisége.

Éttermi vendéglátásban érdemes felajánlani a **maradék becsomagolását**.

# ÚTMUTATÓ

A VENDÉGLÁTÁS ÉS ÉTKEZTETÉS  
JÓ HIGIÉNAI GYAKORLATÁHOZ



# Útmutatók

- Útmutató élelmiszer adományozásához  
élelmiszerfeldolgozó és -forgalmazó vállalatok részére
- Útmutató a vendéglátásban keletkező élelmiszerfeleslegek  
karitatív célú átadásához
- Élelmiszertakarékos rendezvény útmutató
- Az Európai Unió élelmiszer-adományozási iránymutatása

AZ ÉLELMISZER ÉRTÉK



FÓRUM AZ ÉLELMISZERPAZARLÁS ÉS  
- VESZTESÉGEK CSÖKKENTÉSÉÉRT



European  
Consumer  
Food Waste  
**Forum**

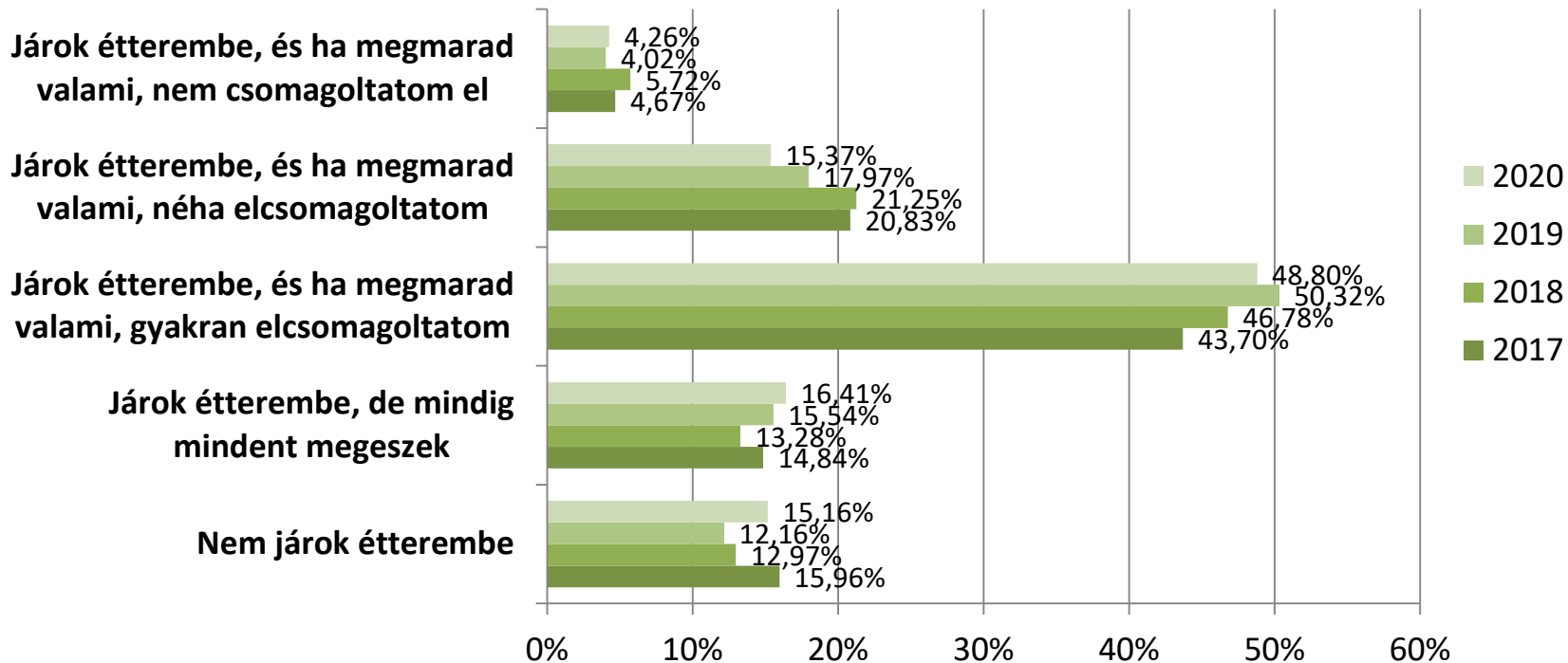


## A fogyasztói élelmiszerhulladék csökkentése: ajánlások élelmiszeripari vállalkozásoknak és más szervezeteknek

- Élelmiszerpazarlás nyomonkövetése és a vendégek tájékoztatása a tudatosság növelése érdekében
- Elviteles dobozok használatának ösztönzése
- Lehetőség biztosítása a vásárlók számára az adagok méretének és összetevőinek módosítására



# Ha egy étteremben nem tud mindent megenni, akkor a maradékot elcsomagoltatja?



# SMP-FOOD-2022-FoodWaste-NCA-Hungary projekt

- Lebonyolító: Élelmiszerlánc-biztonsági Centrum Nonprofit Kft. (ÉLBC – Nébih)
- Cél:
  - 2022 óta kötelező tagállami élelmiszerhulladék adatszolgáltatás támogatása
  - 30%-os EU csökkentési cél nyomonkövetésének támogatása (jelenleg tárgyalás alatt álló jogszabály)
- Három célterület:
  - Vendéglátás és közétkeztetés
  - Kiskereskedelem
  - Háztartások
- Élelmiszerhulladék felmérés: iskolai étkeztetés; éttermek; rendezvény étkeztetés
- Élelmiszerhulladék mérési útmutató vállalatok számára
- +FoodRUs e-learning platform: <https://www.foodrus.eu/foodrus-e-learning-course/>



Funded by  
the European Union



Maradék nélkül  
maradeknelkul.hu

**Köszönöm a megtisztelő figyelmet!**

A programot támogatta:

**nébih**



AGRÁRMINISZTERIUM



A MAGYAR TUDOMÁNYOS  
AKADÉMIA

BOLYAI JÁNOS KUTATÁSI  
ÖSZTÖNDÍJ KURATÓRIUMA

**Új Nemzeti  
Kiválóság Program**

**FOODRUS**